

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD -415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : yclc@bharativedyapeeth.edu Website : <http://yclc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam

M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / /20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 26th February 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on 'Panchayat Raj' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

**I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD**

NOT FOR SALE

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

Adult and Continuing Education & Extension Work

1. Name of the Course - *Certificate Course in Panchayati Raj*
2. Introduction - The department of Adult and Continuing Education is starting a certificate course in Panchayati Raj in order to enable college students to get some information about decentralization of power and the idea of Rural Development
3. Aims and objectives
 - a) To study development of Panchayati Raj System in India.
 - b) To know basic ideas, values and principles of Indian Constitution.
 - c) To imbibe and practice some aspects of constructive programme of Rural Development.
4. Duration - Six Months (100 lectures)
5. Qualification - Higher Secondary (XIIth Std. any stream)
6. Intake capacity - Minimum 40 - Maximum 50
7. Course Fees
 - Admission - 25/-
 - Alumni - 25/-
 - Examination - 150/-
 - Tuition - 750/-
8. Subjects
 1. Rural Development
 2. Development of Panchayati Raj System in India.
 3. Panchayati Raj Institutions in Maharashtra.
 4. Project Work
9. Examination System - The total examination of the course is of 400 marks & each paper will carry 100 marks.
10. Grade System :
 - a) Above 60% - First Class
 - b) 45% to 59% - Second Class
 - c) 35% to 45% - Pass Class

* For passing minimum % required is 35%.

* **Note :** If a candidate fails to appear for the examination or fails in the examination, he/she will be given one more chance to complete the course. If he/she fails in the examination in this attempt also, he/she will have to join the course afresh, complete it and appear for examination.

3.

1. Zil

Syllabus of the Course

Subject - 1. Rural Development

I.	Concept of rural development	: Different aspects : social, economics, political & cultural.	..	II.	Pa
II.	Rural social structure	: Religion, class, caste, gender, education.	..		
III.	Nature of rural economy	: Agriculture, natural resources, irrigation, electricity, drinking water, roads.		III.	A.
IV.	Nature of rural politics and	: a) Co-operatives, milk dairies, agro-industries, credit societies and co-operative banks, nationalized banks.
b) Rural development and NGO's
c) Foreign funding & rural development
d) Local development fund - From Member of Parliament and Member of State Legislature.			B.
IV. A.
B.

Subject - 2. Development of Panchayati Raj System in India

2.1	History of Grampachayats in India and their features.	..		
2.2	Development of Panchayati Raj System after independence up to 73rd amendment.	..	V.	Pro
Pan
Syst
2.2.1	Community development programmes & five - year plans.			
2.2.2	Balawant Rai Mehta Samiti - 1957.	..		
2.2.3	Ashok Mehta Samiti			
2.2.4	Mumbai Grampanchyat Act of 1958.			
2.2.5	Vasantao Nalk Samiti - 1960.			
2.2.6	Zilla Parishad and Panchayat Samiti, Act 1961.			

2.2.7 - Bongirwar Samiti - 1970.

2.2.8 P. B. Patil Samiti - 1984.

3. 73rd amendment and Panchayati Raj System - Features.

Subject - 3. Panchayati Raj Institutions in Maharashtra

- I. Zilla Parishad : organization, election, committees, functions, resources, chief executive officers and chief officers of various departments.
- II. Panchayat Samiti : organization, election, Sarpanch Samiti, functions, resources, block development officer and chief officers of various departments.
- III. A. Grampanchayat : organization, election committees, functions, resources, health committee at P.H.C. level or gram shikshan samiti, village development officer, gramsevak and talathi.
 B. Gramsabha : Nature and functions - An experiment in direct democracy.
- IV. A. Developmental schemes : Schemes of Central govt., State govt., Zilla Parishad, Panchayat Samiti, Grampanchayat and NGO's for community development & individual development.
 B. District rural development administration : a) Nature, scope and objectives, Funds & schemes.
 b) Panchayat Samiti Office - Their representatives and functions.
- V. Problems of Panchayati Raj System. : a) Lack of popular participation,
 b) Financial constraints, resource mobilization.
 c) Relations between officials and non-officials.
 d) Implementation of reservation policy.

[4]

Subject - 4. Project Work

Students will have to undertake a project work related to working of Panchayati Raj Institutions and submit the same for assessment.

- a) Survey of his own village.
- b) Reports regarding Gramsabha - (which he has attended).
- c) Working of Grampanchayat (monthly meeting, which he has attended).
- d) Common visit to any developed village

□ □ □

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD -415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : ylc@bharativedyapeeth.edu Website : <http://ylc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam

M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / /20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 26th February 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on '**Introduction to Income Tax**' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD

6. Introduction to Income Tax

1. Aims And Objectives :-

- a) Acquaintance with the basic Principles of Income Tax.
- b) To enable the student to calculate taxable income and tax liability.

2. Duration :- 6 Months (100 lectures each of 60 minutes) 3 days in a week.

3. Qualification :- H.S.C.

4. Intake Capacity :- Minimum 10 – Maximum 50

5. Course Fees :- Admission - 25/-

Alumni - 25/-

Tuition Fee - 1000/-

Examination Fee - 200/-

Syllabus

Subjects - 1. Definition of basic concepts of Income Tax.

2. Income exempt from tax.

3. Heads of Income.

4. Permissible deductions from Income & Tax liability.

Subjects – 1. Definition of basic Concepts of Income Tax-

Previous year

Assessment year

Person

Income

Assessee

2. Income exempt from tax –

Agricultural Income

Receipts by a member from Hindu Undivided family

Share of profit from Partnership firm

Amount received from life insurance policies

House rent allowance.

3. Heads of Income-

a) Income from salary - Meaning, basis of charge, deduction from salary.

- b) Income from House - Basis of charge , Gross annual
Property value, deductions.
- c) Income from Basis of charge , admissible
Business or Profession expenditure Business.
4. Permissible deductions from Income & Tax - 80 C, 80 D, 80 G, 80 L
--Rebate u/s 88, 88B, 88C
5. Computation of taxable income & Tax liability (Practical)
Preparing Return of Income - " Saral " from
(Salary Income / Business Income / Income from other sources)
6. Examination System* Paper – I (Subjects – 1,2,3,4) - 80 Marks Theory
Paper- II (Subject -5) - 20 Marks Practical
100 Total marks

* For passing minimum marks required are 35% in Theory & Practical Separately.

Nature of Question Paper Theory	
Q .1 - Select the Correct alternatives.	- 10 Marks
Q. 2 - Write True or False.	- 10 Marks
Q. 3 - Answer the following Questions	- 20 Marks
Q. 4 – Compute the income for Assesment year as information provided.	- 20 Marks
Q.5 - Complete Income Form Assesment year	
Or	
Explain income exempt from Income Tax	- 20 Marks
Total Theory Marks	- 80 Marks
Practical	- 20 Marks
Total Marks	- 100 Marks

* Note :Academic year will be considered as an Assessment Year.

* Recommended Books :

1. Student 's Guide to Income Tax - V.K. Singhania
2. Income Tax : Law & Practice – M.B. Kadkol
3. Income Tax : P.M. Harekar.

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD - 415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : yclc@bharativedyapeeth.edu Website : <http://yclc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam

M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / / 20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 1st March 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on '**Proficiency in the Use of English**' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD

9. Proficiency in the Use of English

1. Aims And Objectives :-

- a) Acquaintance with the basic usages of English.
- b) Acquaintance with basic communication.
- c) Developing competence in the expression in English.
- d) Developing overall proficiency in the use of English.

2. Duration :- 6 Months (75 sessions , each of 120 minutes) Three days in a week.

3. Qualification :- H.S.C.

4. Intake Capacity :- Minimum 10 – Maximum 40

5. Course Fees :-

Admission - 25/-

Alumni - 25/-

Tuition - 1000/-

Examination - 200/-

Material - Will be intimated in due course of time.

6. Subjects

1. Basic English Usage	}	Paper I
2. General Vocabulary		
3. Written Communication		
4. Communication Functions	}	Paper II
5. Spoken English for Communication		
6. Business Communication		
7. English for Computers	}	Paper III
8. Reading Comprehension		
9. Personality Development		

7. Syllabus of the Course

Paper – I subjects

1. Basic English Usage

2. General Vocabulary

3. Written Communication

1. **Basic English Usage :**

(1) Types of Sentences (2) Correct Usages

2. **General Vocabulary :**

(1) Word Formation (2) Synonyms – Antonyms

(3) Abbreviations (4) Foreign Words & Phrases

3. **Written Communication :**

(1) Letter Writing , Direct , Indirect , Narration Precis writing, Punctuation.

Paper – II subjects

4. Communication Functions.

5. Spoken English For Communication.

6. Business Communication.

4. **Communication Functions :**

1. Persuading, Demanding, Convincing, Complaining, Introducing, Greeting, Thanking, Apologizing, Requesting, Inviting, Ordering, Warning, Suggesting, Threatening and Instructing.

2. Possibility, & Ability, Prediction & Probability, Linking, & Dislinking, Permission, Obligation, Approval & Exclamation.

3. Clarification, Condolences, Enquiry, Responding, Promises, Farewell, Good Wishes, Congratulations, Intention, Insistence,

Wish Willingness & Advice.

4. Giving Excuses , Praying , Complimenting.

5. **Spoken English For Communication.**

1. Accent , Stress (Primary) , Pitch , Intonation , Patterns (Falling & Rising) , Rhythm.

2. Telephone Conversation , Narrating a story or an event , Debating , Group discussion , Public speech. (Prepared / Extempore) , Interviewing.

6. **Business Communication.**

1. Report Writing, Notices, Agenda, Minutes, Drafts, Tenders, Quotations, Memos, Marketing , Negotiating , Contract indemnity Bonds.

Paper – III subjects

7. English for Computers
8. Reading Comprehension
9. Personality Development

7. English for Computers :

1. Wordes For Parts of Computers , Metaphorical- Expressions, Interent Communcation.

8. Reading Comprehension :

1. Reading For Specific purpose (scanning) , Reading for general Information (skimming) , skipping matter for importance.

Summing up – paraphrasing , Apprecation.

9. Personality Development :

1. Motivation (promotion , employment generation , setting up Business) , Aptitude developing, Confidence building, Body Language, Stage – courage , Public speaking , Formality and Politeness.

2. Tactfulness as strategy, Sense of dressing, Presentation Techniques, Fluency , General Knowledge, Use – Friendly Language , Respect and Politeness.

8. Examination System

* Paper – I (Subjects – 1,2,3)

- 70 Marks Theory + 30 Marks Workbook

(Continuous Assessment)

* Paper- II (Subject -4,5,6)

- 70 Marks Theory + 30 Marks Practical (Group Discussion)

* Paper- III (Subject -7,8,9)

- 70 Marks Theory + 30 Marks Practical (Group Discussion)

*** Recommended Books :**

1. Teach Yourself English : Perparation for English Proficiency Examination
- WM. L. Young

2. New English Proficiency Course
- H. A. Swan

3. English for Prbfciciency
-D. H. Spencer

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD -415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : yclc@bharativedyapeeth.edu Website : <http://yclc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam

M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / / 20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 8th March 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on '**Pragmatic English**' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD

10. Pragmatic English

1. Aims And Objectives :-

1. To acquaint the Students with the basic Principles of English Communication.
2. To enable them to use English in their every day Communcation.
3. To generate confidence among students to make use of English extensively.

2. Duration :- 3 Months (50 Sessions of each of 90 minutes)

3. Eligibility :- S.S.C. Pass

4. Intake Capacity :- Minimum 10 – Maximum 40

5. Course Fees :-

Admission - 25/-

Alumni - 25/-

Tuition Fee - 500/-

Examination Fee - 200/-

6. Subjects :- Unit — I Spoken English

28 Communicative Functions :- Saying hello, Saying goodbye, Saying yes/no, requesting / permission, inviting, expressing, gratitude, expressing apologies, expressing consolation /condolence, agreeing / disagreeing, Offers and preferences, advice, direction, opinions, conversation, telephone conversation, how often, asking for information, expressing, purpose, obligation /necessity, complaining, persuading, suggesting, expressing anger, appreciation, remarks, instructing, / ordering, welcoming & congratulating.

Unit – II syntactic Structure & Usages.

1. Auxiliaries – to be, to have, to do.

2. Tenses

3. Types of sentences – affirmative, negative interrogative, negative interrogative + wh questions (i.e. ANINI wh of each sentence type)

4. 20 graded structures.

5. Prepositions.

6. Linking Words.

Unit – III Essential Vocabulary & Phrases

Minimum productive vocabulary – environmental words & phrases useful in discussion and conversation.

Unit - IV Written Communication

Congratulation, complaint, gratitude, application for job and curriculum vital.

7. Examination System :- paper - I Written 70 Marks
Paper - II Oral Test 30 Marks

Unitwise Weightage of marks

Unit No.	Written Test	Oral Test	Total
I) Spoken English	15	20	35
II) Syntactic Structure & Usages	25	05	30
III) Essential Vocabulary & Phrases	10	05	15
IV) Written Communication	20	-	20
Total	70	30	100

*** Recommended Book :**

1. Pragmatic English - Dr. A. D. Kumbhar, Phadke Prakashan, Kolhapur

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD-415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : yclc@bharativedyapeeth.edu Website : <http://yclc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam

M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / /20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 23rd February 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on 'Human Rights' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

**I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD**

(1)
NOT FOR SALE
BY

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

अभ्यासक्रमाचे नांव : मानवी हक्क प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम

२. उद्देश : अ) मानवी हक्कासंबंधी साक्षरता वाढविणे.
ब) मानवी हक्कासंबंधी विद्यार्थ्यांमध्ये जागृती निर्माण करणे.
क) मानवी हक्कासंबंधी राज्य घटनेतील तरतुदीबाबत माहिती देणे व मानवी हक्काची अंमलबजावणी होण्यासाठी आवश्यक राज्य यंत्रणेचा परिचय करून देणे.
ड) विद्यार्थ्यांमध्ये वंचित घटकांचे उदा. स्त्रिया, मुले, आदिवासी, वृद्ध लोक व अल्पसंख्यांक समाज यांच्या मानवी हक्कासंबंधी जागृती निर्माण करणे.

३. कालावधी : सहा महिने (६० मिनिटांच्या १०० तासिका)

४. शैक्षणिक पात्रता : १२ वी उत्तीर्ण

५. प्रवेश संख्या : किमान ३०/कमाल ४०

६. अभ्यासक्रमाचे माध्यम : मराठी

७. अभ्यासक्रम शुल्क :

१. प्रवेश शुल्क - रु. २५/-

२. शैक्षणिक शुल्क - रु. ७५०/-

३. परीक्षा शुल्क - रु. १५०/-

४. साहित्य शुल्क - (याची आकारणी स्वतंत्रपणे केली जाईल.)

८. विषय :

पेपर - १ : मानवी हक्क : उगम व विकास

पेपर - २ : मानवी हक्कांचा जाहिरनामा

पेपर - ३ : मानवी हक्क संरक्षण यंत्रणा

पेपर - ४ : मानवी हक्क संरक्षण कायदा, १९९३

पेपर - ५ : सामान्य व्यक्ती व मानवी हक्क संरक्षण

पेपर - ६ : प्रत्यक्ष भेटी अहवाल (पोलिस स्टेशन, कारागृह, परिनिरिक्षण गृह, अंध शाळा, वृद्धाश्रम, वेश्यागृहे, झोपडपट्टी विभाग इत्यादी) यापैकी कमीत कमी तीन ठिकाणी अभ्यास भेटी देवून अहवाल तयार करणे आवश्यक आहे.

९. परीक्षेचे स्वरूप : प्रत्येक पेपर हा ५० गुणांचा असेल. एकूण ३०० गुणांची परीक्षा होईल. यापैकी पेपर क्र. ६ हा अभ्यास अहवाल तयार करणे यावर आधारित आहे, त्याचे मूल्यमापन प्रकल्प अधिकारी करतील.

१०. श्रेणी पद्धती :

१. ७० % पेक्षा जास्त	-	विशेष श्रेणी
२. ६० % ते ६९%	-	प्रथम
३. ४५ ते ५९ %	-	द्वितीय
४. ३५ ते ४४ %	-	तृतीय

- उत्तीर्ण होण्यासाठी तात्विक व प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी स्वतंत्रपणे किमान ३५% गुण आवश्यक.

टीप : या अभ्यासक्रमाच्या परीक्षेस बसून नापास झाल्यास परीक्षेस बसण्याकरिता एकच जादाची संधी देण्यात येते. अशी संधी विभागामार्फत नजिकच्या काळात संबंधीत अभ्यासक्रमाची पुढील परीक्षा घेण्यात येते, त्याचवेळी दिली जाते. या अभ्यासक्रमास परत रितसर प्रवेश घेवून अभ्यासक्रम पूर्ण करावा लागेल.

अभ्यासक्रम

पेपर - १ : मानवी हक्क : उगम व विकास

- अ) मानवी हक्कांची संकल्पना व व्याख्या
- ब) मानवी हक्कांचे स्वरूप व वर्गीकरण
- क) मानवी हक्क संकल्पनेचा विकास
- ड) मानवी हक्कांचा इतिहास
- इ) उपसंहार

NOT FOR SALE

पेपर - २ : मानवी हक्कांच जाहिरनामा

- अ) संयुक्त राष्ट्र संघ (युनो) व मानवी हक्क
- ब) मानवी हक्कांच्या जाहिरनाम्या मागील ऐतिहासिक पार्श्वभूमी
- क) मानवी हक्कांचा जाहिरनामा व भारताची राज्यघटना भाग - २ व ३
- ड) उपेक्षित व दुर्बल घटकांचे विशेष हक्क - महिला, मुले, अपंग, आदिवासी, वृद्ध व अल्पसंख्यांक समाज.
- इ) उपसंहार

पेपर - ३ : मानवी हक्क संरक्षण यंत्रणा

- अ) राज्यस्तरीय यंत्रणा ---- महाराष्ट्र राज्य मानवी हक्क आयोग
- ब) राष्ट्रीय यंत्रणा ---- राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोग
- क) आंतरराष्ट्रीय यंत्रणा ---- अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनल
- ड) अन्य स्वयंसेवी संस्था
- इ) उपसंहार

पेपर - ४ : मानवी हक्क संरक्षण कायदा १९९३

- अ) मानवी हक्क संरक्षण कायदा १९९३ परिचय
- ब) मानवी हक्क संरक्षण कायदा महत्वाच्या तरतुदी
- क) मानवी हक्क आयोग अधिकाव व कार्ये
- ड) मानवी हक्क न्यायालये
- इ) उपसंहार

पेपर - ५ : सामान्य व्यक्ती व मानवी हक्क संरक्षण

- अ) दैनंदिन जीवनातील मानवी हक्कांचे उल्लंघन
- ब) मानवी हक्कांचे उल्लंघन दाद मागण्याची पद्धत
(भारतीय राज्यघटनेतील कलम ३२)
- क) न्याय मिळविण्याचे विविध मार्ग
- ड) मानवी हक्क आयोगाची कार्य पद्धती
- इ) उपसंहार

संदर्भग्रंथ -

- १) विसावे शतक व मूलभूत मानवी हक्क
लेखक - मॉरिस ब्रॅन्स्टन, अनुवाद - के. एन. वळसंगकर, समाज प्रबोधन संस्था,
४३०-३१, शनिवार पेठ, पुणे - ३०
- २) **Human Rights**
Author - Dr. U. Chandra, Allahabad Law Agency Publications, 10, Sir P. C.
Banerji Road, Allahabad.
३. मानव अधिकारोंका संघर्ष
संपा. राजकिशोर, वाणी प्रकाशन, २१-ए, दरियागंज, नई दिल्ली - ११०००२
४. रामर्थन वार्तापत्र -
(सप्टेंबर/ऑक्टोबर, २००१) समर्थ प्रकाशन, द्वारा विधायक संसद, ८७/३, मुंबादेवी
म्युनिसिपल स्कुल, काळबादेवी मार्ग, मुंबई - ४०० ००२.
५. **Human Rights**
(Questions and Answers)
Author - Leah Levin, National Book Trust of India,
A-5, Green Park, New Delhi - 110016.

संदर्भसूची :

- टीप : प्रकल्पाबद्दल मार्गदर्शिका नंतर देण्यात येईल.
१. शेषगिरी एन., सुनंदा देशपांडे दातार : प्रदूषण (नॅशनल बुक ट्रस्ट ऑफ इंडिया, नवी दिल्ली).
 २. घाटे निरंजन : 'दीपशिखा'-पर्यावरणातील स्त्रिया - (दिलीपराव प्रकाशन प्रा.लि. पुणे)
 ३. फतेहअली लईक : आपले पर्यावरण - (नॅशनल बुक ट्रस्ट ऑफ इंडिया, नवी दिल्ली)
 ४. बोंडे विजया सुनिल - दत्ता दिलीप : पर्यावरण शिक्षण- (आदित्य पब्लिशिंग हाऊस, पुणे).
 ५. अहिरराव, अलिझाड, आपटे, वराट, भोस : पर्यावरण विज्ञान- (निराली प्रकाशन)
 ६. घाटे निरंजन : वेध पर्यावरणाचा - (मेहता पब्लिशिंग हाऊस, कोल्हापूर.)
 ७. डॉ. पवार किशोर, सौ. पवार नलिनी : वायू प्रदूषण - (मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे)
 ८. डॉ. पवार किशोर : नामशेष झालेले प्राणी - (मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे)
 ९. प्रा. डॉ. सावंत प्रकाश : निसर्गाच्या पाठशाळेत या - (फडके प्रकाशन)
 १०. अहिरराव वा. र. आणि इतर : पर्यावरण विज्ञान, निराळी प्रकाशन, पुणे.
 ११. बोंडे विजया सुनित, दत्ता दिलीप : पर्यावरण शिक्षण (आदित्य पब्लिशिंग हाऊस, पुणे).
 १२. मॅस्कारेन्हास ए. एफ. नाडगौडा रजनी : परीक्षा नळीतील जंगल- (मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे)
 १३. डॉ. पटवर्धन सरिता : पर्यावरण संतुलनासाठी - हिरवं सोनं (मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे- १)
 १४. घाटे निरंजन : पर्यावरण प्रदूषण - मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

(८)

१५. डॉ. फोंडके बाळ : नवधैतन्याचा झरा - मेहता पब्लि
हाऊस, पुणे.
१६. डॉ. नांदेडकर सरला,
डॉ. राजाध्यक्ष मेघा : नवी पिढी नवे राज्य,
मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.
१७. भट्टाचार्य शकुंतला : हिरवे जनुक मेहता पब्लिशिंग हाऊस
१८. देवराई प्रकाशन, कोल्हापूर. : पाणी समस्या स्वच्छता व संवर्धन

□ □ □

"Social Transformation Through Dynamic Education"

Bharati Vidyapeeth's

YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE, KARAD

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur & Recognized by the Bar Council of India, New Delhi)
(NAAC 'B++' Grade)

PUNE-BENGALORE ROAD, MALKAPUR, KARAD-415 539.

Phone No. : (02164) 242165

E-mail : yclc@bharativedyapeeth.edu | Website : <http://yclc.bharativedyapeeth.edu>

Founder :

Dr. Patangrao Kadam
M.A., LL.B., Ph.D.

Ref. No. BV/YCLCK/ /

Date : / /20

As per the notification issued by the Shivaji University, Kolhapur Department of Lifelong Learning and Extension dated 4th March 2021 the staff are hereby inform to conduct value added course on 'Environment Education' and circulating among the student as per the guidelines issued by the Shivaji University, Kolhapur.

I/C Principal
Bharati Vidyapeeth's
YASHWANTRAO CHAVAN LAW COLLEGE
KARAD

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

101

प्रौढ आणि निरंतर शिक्षण व विस्तार कार्य विभाग

SKB

“ पर्यावरण शिक्षण अभ्यासक्रम ”

माहितीपत्रक व अभ्यासक्रम

किंमत : रु. २०/-

पर्यावरण शिक्षण अभ्यासक्रम प्रमाणपत्र

✦ पर्यावरण जागृती अभ्यासक्रम

✦ उद्देश - पर्यावरण संरक्षण आणि संवर्धन यासाठी जागरूकता निर्माण करणे.

- पर्यावरण व विकास याबाबतच्या संकल्पना सुस्पष्ट करणे.

- पर्यावरणविषयक कायद्याची प्राथमिक माहिती देणे.

- जीवनशैली आणि निसर्ग यांच्या परस्परांवर होणाऱ्या परिणामांची जाणीव करून देणे.

- पर्यावरणाचा समतोल कळण्यास कारणीभूत ठरणान्या दबाबीच्या विरोधात कोणती कृती करता येऊ शकते, याची माहिती देणे.

- पर्यावरणविषयक चळवळी आणि पर्यावरण संतुलनासाठी यशस्वी ठरलेले प्रयत्न याचा परिचय करून देणे.

✦ कालावधी - तीन महिने

✦ शैक्षणिक पात्रता - किमान १० वी उत्तीर्ण अथवा तत्सम परीक्षा पास

✦ प्रवेश संख्या - किमान ३० व कमाल ४०

✦ अभ्यासक्रम शुल्क -

१. प्रवेश शुल्क - रु. २५/-

२. शैक्षणिक शुल्क - रु. ७५०/-

३. परीक्षा शुल्क - रु. १५०/-

४. साहित्य शुल्क - (याची आकारणी स्वतंत्रपणे केली जाईल.)

५. शैक्षणिक सहल/क्षेत्रभेटी शुल्क - (प्रत्यक्ष येणारा खर्च)

(२)

अभ्यासक्रम

पेपर - १ : पर्यावरण साक्षरता	गुण - १००
पेपर - २ : प्रदूषण आणि पर्यावरण रक्षण	गुण - १००
पेपर - ३ : नैसर्गिक साधनसंपत्ती आणि शाश्वत विकास	गुण - १००
पेपर - ४ : पर्यावरण कायदे, लोक सहभाग आणि पर्यावरण निसर्ग संवर्धन	गुण - १००
पेपर - ५ : प्रात्यक्षिके आणि प्रकल्प	गुण ५०+५०

✦ एकूण व्याख्याने	- १०० (प्रत्येक पेपरसाठी २५ तासिका)
✦ प्रकल्प व प्रात्यक्षिके	- ५० (प्रत्येकी २५ तासिका)
एकूण तासिका	= १५०

श्रेणी पद्धती

१. ७० टक्क्यापेक्षा जास्त - विशेष
२. ६० ते ६९ टक्के - प्रथम
३. ४५ ते ५९ टक्के - द्वितीय
४. ३५ ते ४४ टक्के - तृतीय

उत्तीर्ण होण्यासाठी तात्विक व प्रात्यक्षिक परीक्षेसाठी स्वतंत्रपणे किमान ३५ गुण आवश्यक

टीप : या अभ्यासक्रमाच्या परीक्षेस बसून नापास झाल्यास परीक्षेस बसण्याकरिता एकच जादाची संधी देण्यात येते. अशी संधी विभागामार्फत नजिकच्या काळात संबंधित अभ्यासक्रमाची जी पुढील परीक्षा घेण्यात येते, त्याचवेळी दिली जाते. जर, या वेळी ही परीक्षेत नापास झाल्यास या अभ्यासक्रमास परत रितसर प्रवेश घेवून अभ्यासक्रम पूर्ण करावा लागतो.

पर्यावरण शिक्षण अभ्यासक्रम

पेपर - १ : पर्यावरण साक्षरता

(एकूण २५ तासिका, गुण १००)

घटक १ - पर्यावरण शिक्षण आणि साक्षरता.

२५) पर्यावरण संकल्पना व व्याप्ती, निसर्ग आणि पर्यावरण,
पर्यावरणाचे घटक व अन्योन्य संबंध
पर्यावरण साक्षरता संकल्पना व पर्यावरण संतुलनाचे महत्त्व,
पर्यावरणाची सद्यस्थिती,
पर्यावरण संरक्षण - जाणिवे आणि उणिवा,
युवा/स्त्रियांचा पर्यावरण साक्षरता व संरक्षणात सहभाग,
पर्यावरण शिक्षण गरज आणि प्रसार.

घटक २ - लोकसंख्या आणि पर्यावरण.

२५) लोकसंख्येचे गुणधर्म
घनता, रचना, जन्म-मृत्यूदर, स्त्री-पुरुष प्रमाण इत्यादी
लोकसंख्या विस्फोट, विकसनशील देश व पर्यावरणीय प्रश्न, नवीन जीवनशैली,
जीवनमान वाढ.

घटक ३ - पर्यावरण आणि आरोग्य.

२०) पर्यावरण-न्यास आणि त्याचे सजिवांवरील दुष्परिणाम, स्वच्छ पर्यावरण आणि
आरोग्य संकल्पना, पर्यावरण प्रदुषणाचा मानवी आरोग्यावरील दुष्परिणाम, साथीचे
आजार, वैयक्तिक आणि सामाजिक आरोग्य रक्षण.

घटक ४ - ग्रामीण पर्यावरण.

ग्रामीण पर्यावरण प्रश्नाचे प्रकार, व्याप्ती, प्रश्नांचे परिणाम आणि उपाययोजना
(फिटकानाशके, सांडपाणी, निर्गतीकरण, शौचालये इत्यादी)

घटक ५ - शहरी पर्यावरण.

प्रश्नाचे स्वरूप, नगर रचना प्रश्न, औद्योगिकरण, नागरीकरण इत्यादी प्रश्नांची
व्याप्ती. परिणाम आणि उपाययोजना.

(४)

पेपर - २ : प्रदूषण आणि पर्यावरण रक्षण

(एकूण २५ तासिका, गुण १००)

घटक १-पर्यावरण प्रदूषण-

२० पर्यावरण प्रश्न स्थानिक, प्रादेशिक व जागतिक पर्यावरण प्रश्न उपाययोजना.

घटक २-जलप्रदूषण-

१५ व्याख्या, प्रकार, कारणे, प्रदूषकांचे मानदंड आणि परिक्षण, परिणाम आणि उपाययोजना, नदी प्रदूषण, सागर प्रदूषण, भूजल प्रदूषण, जलशुध्दीकरण आणि वितरण.

घटक ३-वायुप्रदूषण-

१५ व्याख्या, प्रकार, कारणे, प्रदूषकाचे मापदंड, परिणाम आणि उपाययोजना.

घटक ४-ध्वनीप्रदूषण-

१५ व्याख्या, प्रकार, कारणे, ध्वनीचे मापदंड, परिणाम आणि उपाययोजना.

घटक ५-भू-प्रदूषण-

१५ व्याख्या, प्रकार, कारणे, परिणाम आणि उपाययोजना.

घटक ६-जागतिक पर्यावरण प्रश्न-

२० प्रमुख जागतिक पर्यावरण प्रश्न, व्याप्ती, कारणे-परिणाम आणि उपाययोजना.

पेपर - ३ : नैसर्गिक साधनसंपत्ती आणि शाश्वत विकास

(एकूण २५ तासिका, गुण १००)

१० घटक १-शाश्वत विकासाची संकल्पना :

वाढ आणि विकास, न्याय्य आणि समान वाटपाची संकल्पना.

११ घटक २-नैसर्गिक साधनसंपत्ती :

जल, जंगल, जमीन, सागर, खनिजे इत्यादी.

घटक ३-जैविक विविधता व संवर्धन :

जैविक विविधता, व्याप्ती, पाळीव व धन्य जैविक विविध महत्त्व व वापर सद्यपरिस्थिती, जैविक उत्क्रांती आणि जैविक विविधता, जागतिक, भारत, पश्चिम घाट, जैविक विविधतेचे भवितव्य.

घटक ४-मानवी विकास व पर्यावरण सहसंबंध :

२० मानव आणि निसर्ग संबंध, मानवी उत्क्रांतीतील विविध टप्पे, मानवी विकास, बदलती जीवनशैली आणि पर्यावरण.

घटक ५-भारतीय संस्कृती आणि पर्यावरण :

२० भारतीय संस्कृतीतील निसर्ग संवर्धनाची संकल्पना, परंपरा, रुढी, सण, वृत्त, कला, अध्यात्म यातील निसर्ग/पर्यावरणाचे स्थान, सहअस्तित्वाची संकल्पना.

घटक ६-पर्यावरण निती :

१० आधुनिक जीवन पद्धती, परिणाम, निती आणि भविष्य.

पेपर-४ : पर्यावरण कायदे, लोक सहभाग आणि पर्यावरण निसर्ग संवर्धन

(एकूण २५ तासिका, गुण १००)

घटक १-प्रमुख पर्यावरण कायदे :

२५ हवा, पाणी, वन्यजीव आणि पर्यावरण संरक्षण विषयक कायदेशीर तरतुदी, कायदा अंमलबजावणी प्रक्रिया-जनहित याचिका, विशेष समित्या व प्राधिकरणे, जनसुनावणी, पर्यावरणावरील परिणाम अभ्यास.

घटक २-पर्यावरण रक्षणासंबंधी लोक चळवळी :

२० पर्यावरण रक्षणात लोक सहभाग, लोक चळवळी, त्यांचा हेतु, उद्दिष्टे, व्याप्ती व परिणामकारकता, पर्यावरणातील स्वयंसेवी संस्था, उदा. विश्वप्रकृती निधी, बी.एन.एच.एस. इत्यादी.

घटक ३-उल्लेखनिय पर्यावरण चळवळी :

२० चिपको, अपिको, पश्चिमघाट बचाओ, नर्मदा बचाव, रंकाळा आणि पंचगंगा सर्वेक्षण, राळेगणसिद्धी. हिवरेबाजार, बळीराजा प्रयोग, आनंदवन व हेमलकसा चळवळी.

घटक ४-पर्यावरणविषयक शासकीय योजना/कार्यक्रम :

२३ मेढा, इरेडा, पर्यावरणाच्या विविध योजना, उद्देश, अंमलबजावणी लोकप्रतिसाद, संत गाडगे महाराज ग्राम स्वच्छता व संत तुफडोजी महाराज ग्राम योजना, सुलभ शौचालये योजना, निर्भूर घूल प्रकार योजना, जलसंधारण, वनिकरण योजना इत्यादी.

घटक ५-पर्यावरण संरक्षणात पत्रकारांची भूमिका :

पर्यावरण पत्रकारितेची संकल्पना, दृष्टिकोन व प्रसार माध्यमांची भूमिका, प्रमुख पर्यावरणवादी प्रसार माध्यमे उदा. डाऊन टू अर्थ, परिसर, हिंदू इत्यादी.

(६)

पेपर - ५ : प्रात्यक्षिके आणि प्रकल्प
विभाग अ - प्रात्यक्षिके

(एकूण २५ तासिका, गुण ५०)

घटक - १

१. समाज जाणिया सर्वेक्षण.
२. लोकसंख्या वाढ आणि नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे विभाजन.
३. स्थानिक पर्यावरण प्रश्नांचा अभ्यास/विश्लेषण.

घटक - २

१. स्थानिक वृत्तपत्रातील/दृकश्राव्य माध्यमातील पर्यावरण विषयक बातम्यांचा कारण संग्रह.
२. स्थानिक पर्यावरण संरक्षण विषयक कार्यक्रमाचे यशापयश.
३. बातमीलेखन/वाचकांच्या पत्रव्यवहारासाठी पत्रलेखन.

घटक - ३

१. कचऱ्यापासून गांडूळ खत निर्मिती प्रकल्प.
२. पाणी शुद्धीकरण प्रक्रियेचा अभ्यास.
३. सांडपाणी प्रक्रीया आणि पुनर्वापर अभ्यास.

विभाग ब - प्रात्यक्षिके

(एकूण २५ तासिका, गुण ५०)

पर्यावरण प्रश्नासंबंधीची प्रात्यक्षिके आणि प्रकल्प

१. स्थानिक पर्यावरण प्रश्नांचा अभ्यास/सर्वेक्षण.
२. स्थानिक जैविक विविधता सर्वेक्षण.
३. दुर्मिळ वृक्ष, वीज संकलन आणि रोपवाटिका निर्मिती.
४. पर्जन्य जल संकलन.
५. गावातील घायोर्गेस प्रकल्पाचे सर्वेक्षण.
६. सौर चुलीचा (घरगुती) वापर.
७. पर्यावरणविषयक स्थानिक प्रश्नानुलूप प्रकल्प.

टीप : प्रात्यक्षिकारासाठी एकूण २५ तासिकांचा कालावधी निश्चित करण्यात आला असून
एका प्रात्यक्षिकारासाठी सरासरी तीन तासांचा कालावधी वापरणे आवश्यक आहे.